

שי פיזם הי"ד

נולד: כ"ט אדר א' תש"ס

נפל: ג' טבת תשפ"ד, בקרב בחאן יונס

גר בקיבוץ עין הנצי"ב ובאלון שבות, למד בישיבת הר עציון באלון שבות
הותיר אחריו הורים, שתי אחיות ואח, את אשתו מעין ואת בתו ירדן אורי

*

כשהיה שי בגן, לקחו אותו ואת חבריו ליום היכרות בבית הספר. כשחזר שאלו אותו הוריו: "איך
היה בבית הספר?" אמר שי: "כמו בגן, רק שבגן קוראים לזה לשחק בכדור, ובבית הספר קוראים לזה
חינוך גופני".

*

שי התקבל לתוכנית מחוננים, אבל סירב ללכת. "מחונן זה מלשון חננה", אמר לאמו, "לשם אני לא
הולך". בסוף התרצה והלך לתוכנית. לדברי אמו, בעיקר כדי לתת למורים בבית הספר קצת מנוחה
מהשאלות שלו.

*

כשהיה מדריך בבני עקיבא, פעם נשפך במהלך טיול סיר של מים רותחים על הרגל של אחד מחניכיו.
שי העמיס את החניך על המטר-שישים-וחמש שלו וסחב אותו במשך כל הירידה מההר, עד לאמבולנס
שחיכה למטה. כשראה שהחניך מתפתל מכאב אמר לו שי: "תנשוך אותי". החניך נדהם: "מה?!"
"תנשוך אותי", אמר שי, "הכי חזק שאתה יכול. זה יעביר לך את הכאב". החניך נשך הכי חזק שהוא יכול,
ושי המשיך לסחוב אותו, כל הדרך למטה.

*

עד כיתה ח' למד שי בבית הספר הקיבוצי שקד ואז החליט שהוא רוצה ללמוד בישיבה שמדגישה
את לימוד התורה. הוא נסע להיבחן בישיבת נווה שמואל באפרת. כשהיה באמצע הדרך, בלי טלפון,
התקשרו מהישיבה לביתו להודיע שלא יבוא, כי באותו בוקר נפטרה אמו של ראש הישיבה, הרב יעקב
פישר וכל הצוות נוסע להלוויה. ההורים אמרו שזה כבר מאוחר מדי ושי בדרך. אנשי נווה שמואל השאירו
בישיבה איש צוות שחיכה לשי במיוחד ובחן אותו, כדי שלא יבוא לחינם. אמר שי: "כאן אני רוצה ללמוד,
כי המקום הזה מכבד אותי ואת הזמן שלי".

*

עם השקט הנפשי שלו הפך למנהיג של בני מחזורו בישיבה התיכונית. בשמינית נבחר לרב פורים. פעם הגיע לישיבה איש צוות חדש, והתלמידים ניצלו את ההחלפה לתעלולים שונים. ראש הישיבה, הרב פישר, קרא לשי למשרדו ואמר לו: "שי, תגיד לחבר'ה להפסיק. זה כבר עניין שבין אדם לחברו". שי אמר, והחבר'ה הפסיקו.

*

בכל חופש היו עשרות חברים מהישיבה מתארחים בביתו בדרכם לטיול בצפון. אמו כרמית הייתה שומרת עשרות שניצלים במקפא, כדי שיהיה לחבר'ה מה לאכול כשיגיעו במפתיע. לפעמים כשישנו אצלו חברים היה מעיר אותם בארבע בבוקר, כדי שיבואו איתו לעבודה בגד"ש (גידולי שדה).

*

כשלמד בישיבת ההסדר הר עציון, היה פורח במיוחד בשבוע החזרה. רוב התלמידים לא אוהבים את השבוע הזה, שאין בו חידושים, אלא עבודה קשה. שי היה אומר: "זה השבוע הכי חשוב בשנה".

*

בלילה האחרון של תקופת הלימוד, ה"זמן", נוהגים בישיבה ללמוד במשך כל הלילה, "משמר". במשמר האחרון של חייו תכנן שי לשמוע במשך הלילה הקלטות של שיעורי גמרא בעיון. בסוף לא הספיק, כי היה עסוק בהתייעצויות אם לקבל על עצמו מחויבות חינוכית נוספת, כמסייע לאחד הר"מים בישיבת ההסדר. בבוקר, אחרי תפילת ותיקין, כולם הלכו לישון, אחרי לילה בלי שינה. שי הכין לעצמו קפה וישב לשמוע את השיעורים שתכנן ללמוד ולא הספיק. שאל אותו חבר: "אתה לא עייף מאוד?" שי ענה: "בשביל זה הקפה".

*

פעם חבר חזר מבית המדרש בשתיים בלילה ושמע קול צעקות מאחד החדרים. נכנס ומצא את שי מתווכח בלהט עם נער צעיר שבא לשבוע ישיבה באלון שבות. הנער היה ליברטריאן, ושי הרצה בפניו את משנתו הסוציאליסטית. על התנועה הקיבוצית אמר: "איזה עתיד עומד להיות לה! אתה בכלל לא מבין!"

*

כבר בסוכות של שיעור א' בישיבת ההסדר הודיע להוריו שבסוף השנה יתחתן עם חברתו מהקיבוץ, מעין. שאלו אותו: "ומה לגבי הלימוד? ומה לגבי הצבא?" אמר שי: "שנינו נלמד שנתיים – אני בישיבה והיא במדרשה – ואז שנינו נתגייס לשירות משמעותי. החתונה לא תפריע". וכך היה.

*

שי היה איש מפעם: קיבוצניק שרוף, אוהב אדמה, איש תורה ועבודה, מעריך של שירי ארץ ישראל, הישנה והטובה. כשלמדו בטור על דם "כתום ככרום", חד שי חידה לחבריו: "מאיפה יודעים שהכרום באמת כתום?" איש לא ידע, ושי חייך: "רחל המשוררת! 'דם הכלנית וכתם הכרום'".

"שי היה פלמ"חניק שנקלע למאה העשרים ואחת", אמר חבר. הוא החזיק טלפון נוקיה פשוט. עשה בגרות בשתי מגמות: פיזיקה ולימודי ארץ ישראל, והסביר: "פיזיקה בשביל אמא, ארץ ישראל בשבילי".

כשנבחר לרב פורים שמח הרב שלמה ריסקין, שעמד בראש רשת אור תורה, שאלה שייכת ישיבת נווה שמואל. הרב ריסקין אמר: "פיזם עוד יהיה ראש ישיבה". שי שמע זאת ואמר: "אני מעדיף להיות חקלאי". אחר כך היה אומר שיהיה רב וגם חקלאי. לימים פירט יותר ואמר שהוא רוצה לחזור לקיבוץ כאיש חינוך. "יש הרבה אנשים שילמדו בישיבות גבוהות", אמר, "ואין הרבה אנשים שיביאו את התורה לעמק ולקיבוצים".

*

כשהלך עם מעין לקנות טבעת נישואין, העיפה בו מעין מבט אחד ואמרה: "קודם כול קונים חולצה". הוא הלך לקנות טבעת נישואין כשהוא לובש חולצת בית ספר מכיתה ח'.

לפני החתונה שאל אותו חבר: "כבר קנית חליפה?" שי צחק ואמר: "אני כרגע מתווכח עם אמא אם לקנות סנדלי צ'אקו חדשים או להסתפק בנוכחיים". בסוף הסכימו שבחופה ינעל נעלי הרים ואחרי החופה יחליף לסנדלים.

ביום החתונה ביקש מאמו שתסדר לו קצת את הזקן עם מכונת תספורת. המכונה הייתה בטעות על אפס ועשתה לשי קרחת באמצע זקנו. שי נשאר אדיש לגמרי לתקלה. העביר כפי שתכנן שיעור בעיון בבית הכנסת בקיבוץ על חובת תענית ב"ז בתמוז לחתן, ומשם צעד בשמחה לחופתו. אחרי החופה נסעו החתן והכלה בטרקטור לחדר הייחוד.

*

ביום הראשון של ישיבת הר עציון לצעירים, שבה שימש כמדריך דומיננטי, הגיע ראש הישיבה לבוש בחליפה, המנהל בחולצה חגיגית, ושי בבגדיו המרושלים הרגילים. אחר כך אמר לחבריו: "מה יכולתי לעשות? הידקתי את הצ'אקו". כשחזר הביתה סיפר למעין, והיא אמרה: "לפחות היית יכול

ללבוש מכנסיים בלי חורים". לצד זאת, בתפילות היה לובש גרטל, כמנהג החסידים, כי זו הייתה מסורת משפחתו.

*

אמרה מעין: "שי לא האמין בדרכים קצרות. טיילנו המון, ושי תמיד בחר את המסלול הכי ארוך והכי קשה, זה שיש בו הכי הרבה עליות, ביום הכי חם של השנה. זה לא היה קל, נפלנו ונפצענו ובכינו וצחקנו, ופעם אחת אפילו חילצו אותנו באמצע הלילה במדבר, אבל תמיד המשכנו לטייל. "אחרי כל טיול היה הטיול הבא. גם כשהבטחתי לעצמי שיותר לא אצא איתך לטיולים, כי זה גומר אותי, תמיד לקחת אותי לטיול ולעוד טיול, ויצאנו והמשכנו ללכת. והגענו לסוף המסלול, ולא היה מראה שאהבת כמו ארץ ישראל הנפרשת לעינינו בסוף עלייה מפרכת".

*

ועוד אמרה מעין: "שי האמין במאמץ ובעבודה קשה. הוא האמין שלא הנאה מביאה אושר, אלא עבודה קשה. והוא תמיד עבד קשה. גם כשלמד בישיבה לא הסכים אף פעם להפסיד שיעור, גם ביום שישי, גם כשהיינו צריכים לנסוע לשבת לעין הנצי"ב. תמיד עבד קשה ותמיד היה מאושר".

*

כשחזר לישיבה אחרי שירותו הצבאי ביקש ממנו הרב עמיחי גורדין, מייסד ישיבת הר עציון לצעירים, להיות מדריך בישיבה התיכונית שהוא מקים. אחר כך ביקשו ממנו גם לסייע לאחד הר"מים בישיבת ההסדר ולהיות חצר"ם (חצי-ר"מ). שי התלבט מאוד אם יהיה לו זמן לזה, אבל אמרו לו: "מה שאתה תעשה בשלושים אחוז מהזמן יהיה טוב יותר ממה שיעשו אחרים במאה אחוזים מהזמן". וכך למד בישיבה גמרא בעיון, וגם למד הלכה למבחני הרבנות, ולמד הוראה במכללת הרצוג, ולמד במכון הרב עמיטל למנהיגות, והיה מדריך, והיה חצר"מ, והיה נשוי, והיה שמח וטוב לב.

*

שי היה מדריך נערץ ששילב קלילות עם דרישות גבוהות, ולפעמים גישש אחרי האיזון הנכון בין זו לאלו. פעם הלך מכות בצחוק עם אחד התלמידים, אחרי שהתווכחו מי יותר חזק. שי חזר הביתה ואמר למעין: "היום עשיתי משהו לא חינוכי". ביתם היה תמיד פתוח בפני התלמידים. היו קופצים אליהם לא רק כדי לשוחח, אלא גם כדי לשנות קפה ולהכין פנקייקס.

*

כשעבר דירה שאל אותו חבר: "למה אתה לא מבקש עזרה מתלמידיך בישיבה התיכונית?" שי ענה: "חשבתי על זה, אבל אם אהיה חייב להם טובה, זה עלול להפריע לתהליכים חינוכיים שאני צריך לעשות איתם".

*

אחד מחבריו בישיבת ההסדר היה נוהג לבקר את התנהגותם של תלמידי הישיבה התיכונית, המכונה גושל"צ (גוש לצעירים). בכל בוקר היה בא שי לשבת לידו בארוחת הבוקר ואומר לו: "נו, איזו תלונה יש לך היום על הגושל"צים?" אחרי ששמע את התלונה היומית היה אומר: "ואתה לא עשית שטויות כאלו בכיתה ט'?"

*

כשאחיו הקטן ראם התחתן היה שי בן עשרים ושלוש. בשבת שבע ברכות ניגשה האחראית על האוכל לְאָם כרמית ואמרה לה שיש בעיה, כי הילדים מתרוצצים מתחת לשולחנות וקשה לפנות כך. אמרה לה כרמית: "אז תפני לאמא שלהם". אמרה האחראית: "אני פונה לאמא שלהם; שי שלך זוחל עם כל הילדים מתחת לשולחן ומארגן את המשחק".

*

כשהיה מתקשר למוקד שירות לקוחות, תמיד שאל את המוקדנית מה שלומה, והוסיף והתעניין בפרטים, ורק אחר כך הסכים לדבר על הנושא שלשמו התקשר.

*

בסוף הטירונות קיבל שי מסמל המחלקה את הכומתה הפרטית שלו, כאות הערכה והצטיינות. בטנק היה טען. בטיפול השבועי לטנק – טפ"ש – לקח על עצמו לא רק לנקות את המא"גים, אלא גם לגרוז את כל הטנק. היה מסיים את הטיפול במדים מטונפים ובפנים מחייכות. במהרה יצא לקורס מט"קים והפך למפקד. חבריו זוכרים שבמהלך הטפ"שים בקורס היה מקפיד להשמיע ברמקול בקול רם שירי ארץ ישראל. בכל הטנקים בפלוגה היו משמיעים את נועה קירל או עומר אדם, ורק בטנק אחד את יהורם גאון ונעמי שמר.

*

בסוף קורס מט"קים שאלו אותו איפה הוא רוצה להיות משובץ, ושי ענה: "במקום הכי קשה". שלחו אותו למוצב הצפוני המסוכן גלדיולה. סיפר חייל: "השירות בגלדיולה היה התקופה הכי שחורה

בחיים שלי. שי היה צהוב ומאושר. היה מדבר כל הזמן באהבה רבה על שני דברים: על ארץ ישראל ועל אשתו".

כאשר אחד מחייליו קיבל יציאה נדירה הביתה, ביקש ממנו שי לעצור בדרך בבית מרקחת צבאי בבסיס מסוים במרכז ולהביא משחה לחייל אחר, שהיה הטען של שי. החייל ניסה להתחמק, ואמר: "שהוא בעצמו יביא את המשחה. הוא יוצא בעוד שבוע". שי לא נזף בו וגם לא פקד עליו, אלא הסביר: "הוא צריך את זה עכשיו". החייל נענה לבקשתו.

*

בזמן טיפול בטנק נפל פעם שי ושבר את שיניו. לפני המלחמה נפלו הכתרים שעשו לו בפה, ושוב הלך עם שיניים שבורות – וכך נקבר. אמרה מעין: "קצת כעסתי עליו, למה הוא לא מתקן את השיניים. בדיעבד אני חושבת שהוא רצה שבכל פעם שיסתכל במראה יזכור שהוא לא מושלם. שי תמיד נלחם בגאווה, ותמיד רצה להשתפר".

*

בחנוכה יצא מעזה לקיבוץ, לרגל לידת בתו ירדן אורי. אמו ביקשה ממנו להעביר דבר תורה קצר בבית הכנסת בין מנחה למעריב, כנהוג בקיבוץ עין הנצי"ב בימי חנוכה. רוב האנשים היו במילואים, ובית הכנסת היה ריק למדי, ובכל זאת רצתה כרמית לשמר את המנהג, וביקשה ממנו לדבר כמה דקות. שי מיהר להכין דף מקורות מסודר ומפורט ושלח לאמו המופתעת. היא אמרה לו: "אתה זוכר שאתה בחופשה קצרה, באמצע מלחמה, שזה דבר תורה קצר, ושלא בטוח שיהיה בכלל מניין?" שי אמר: "אז מה?"

*

כשנפרד בפעם האחרונה ממשפחתו ויצא לעזה הייתה בתו ירדן רק בת שבועיים. שי התנדב לחזור למלחמה. שאלה אותו מעין: "לא קשה לך להיפרד מירדן?" שי ענה: "לא קשה, כי אני יודע בשביל מה אני נלחם". אבל כשיצא מהבית חזר שוב לתת עוד חיבוק ונשיקה לירדן. ואז שוב. ואז פעם שלישית. ואז הלך.

*

סיפרה מעין: "פעם הוא שאל אותי מה אני רוצה שהילדים שלנו יגידו עליי אחרי מותי. אמרתי לו: שבישלתי את האוכל הכי טעים בעולם. ומה אתה היית רוצה שיגידו? שי ענה: שהפכתי את העולם למקום טוב יותר". והוסיפה: "עכשיו לא נותר לי אלא לבשל את האוכל הכי טעים שיש".